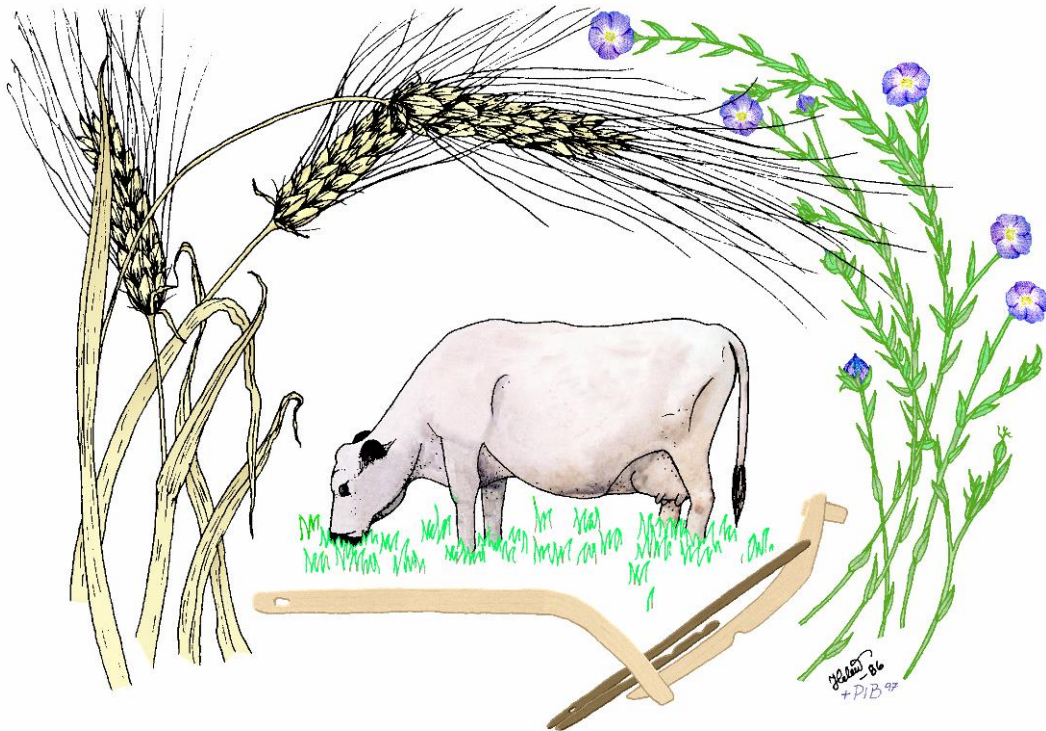

MILJÖARKEOLOGISKA LABORATORIET

RAPPORT nr. 2017-003

Makrofossilanalys av fyra prover från en mesolitisk boplats inom Botkyrka 733, Södermanland

Sofi Östman

INSTITUTIONEN FÖR IDÈ- OCH SAMHÄLLSSTUDIER

Makrofossilanalys av fyra prover från en mesolitisk boplats inom Botkyrka 733, Södermanland

Av Sofi Östman

Bakgrund

Fyra prover från en mesolitisk boplats inom Botkyrka socken har analyserats för makrofossil. Boplatsen är belägen ca 40-50 m.ö.h. Proverna härrör från ett vindskydd/tältbotten (A12), en härd (A19a), en eldpall (A22) och en kokgrop (A5). C¹⁴ på material från A22 och A19a har gett dateringar mellan ca 5320 kal BC - 4940 kal BC. Proverna är tagna av grävpersonal i samband med undersökningen.

Frågeställningarna som ligger till grund för denna analys berör främst huruvida det dyker upp ett material som kan identifiera delar av ett näringsfång/en ekonomi på platsen.

Ansvarig för undersökningen är Arkeologistik AB och kontaktperson har varit Göran Wertwein, Stockholm.

Provbehandling

Bulkproverna var fuktiga vid ankomst och förvarades i torkrum (+30°) tills de blivit torra. Materialet vattensållas och floterar med sållar på 2 mm och 0,5 mm. Volymen på proverna mäts innan behandling. Det framtagna materialet torkas och sorteras under en stereolupp med hjälp av referenslitteratur (Cappers *et. al.* 2006) och laboratoriets referenssamling. Makrofossilanalysen är utförd av Sofi Östman.

Resultat

Samtliga prover innehöll ett förkolnat material i form av träkol, både större bitar och små flisor och fragment. Enbart ett av proverna, P2/A22, gav ett främateriale bestående av fem mjölonkärnor (*Arctostaphylos uva-ursi*). Även en mindre mängd kottefjäll noterades.

Mjölonris och bär påminner något om lingon och växer i hela landet på sandiga skogshedar. Under historisk tid vet vi att dess ris, frukter och blad har använts både i medicinskt syfte för att bota diverse invärtes åkommor samt för industriellt bruk vid garvning eller för att färga garn. Under svåra år har den även fungerat som nödbröd (Tunón *et al.* 2005). Dess användning under mesolitisk tid är svår att belägga men då det är en växt med många egenskaper är det inte omöjligt att de varit kända mycket länge. Det är även möjligt att riset hamnat i eldpallen i form av bränsle och de rester av bär vi finner inte alls är kopplade till någon specifik aktivitet.

Närvaron av kottefjäll i samma anläggning är en indikator på bränsle. Kottar är allmänt känt bra på att hålla värme, glöda länge och är inte ovanliga att finna i eldplatser eller kokgropar.

Referenser

Cappers, R.T.J., Bekker, R.M., Jans, J.E.A. (2006). *Digitale Zadenatlas van Nederland – Digital seed atlas of the Netherlands*. Groningen Archaeological Studies Volume 4. Barkhuis Publishing & Groningen University Library. Groningen 2006.

Tunón, H. Pettersson, B & Iwarsson, M (eds.) 2005. Människan och floran. Etnobiologi i Sverige 2. Wahlström & Widstrand.

Tabell 1. Resultat och provinformation

MAL nr	P.nr	Anl. Nr	Anl. Typ	Volym före	Volym efter	Material
16_071_001	Prov 1	A 12	Vindskydd/tältbotten	1,4 L	70 ml	0,5 ml träkol, skörbränd sten
16_071_002	Prov 2	A 22	eldpall	1,5 L	250 ml	10 ml träkol, kottefjäll, 5 st frön av mjölon, skörbränd sten
16_071_003	Prov 3	A 19a	hård	0,8 L	40 ml	30 ml träkol
16_071_004	Prov 4	A 5	kokgrop	1,2 L	35 ml	3 ml träkol

MAL

Miljöarkeologiska laboratoriet

Umeå universitet

901 87 UMEÅ

<http://www.idesam.umu.se/mal/>

mal@umu.se